

N:o 44.

Uppläst och godkänd hos Första Kammaren den 18 Maj 1875.
 — — — — Andra Kammaren — — — —

Riksdagens underdåniga Skrifvelse, i fråga om åtgärder för handelsdomstolars införande i de större städerna inom Sverige.

(Lag-Utskottets Utlåtande N:o 17.)

S. A. K.

Hos Riksdagen har förslag blifvit väckt om vidtagande af åtgärder för införande af handelsdomstolar i rikets större städer.

I följd af den vidsträckta kommersiela gemenskapen emellan de olika nationerna och handelns deraf beroende karakter, att icke vara bunden inom något visst lands område, hvilat handelsrätten på allmänna handelsbruk, hvilka, sedan århundraden småningom utbildade, för rätta tydningen af ett handelsaftal och deraf härflytande rättsföljder äro af bestämmande vikt. För ett rättvist bedömande af handelssaker erfordras dessutom i många fall kännedom om en mängd andra af handelns natur beroende omständigheter, såsom om det sätt, hvarpå en affär bedrifves, om ett yrkes tekniska förhållanden, om handelsspråket, om sättet för handelsböckers förande, om de grunder, hvarefter, med afseende på handelns och yrkenas olika förhållanden, skadestånd för kontraktsbrott bör beräknas, jemte annat sådant. Ju mera blomstrande ett lands handel är, ju mera den sträcker sig till världens alla delar, desto mera är det derföre för handelstvisters riktiga behandling och rättvisa afgörande nödigt, att handelsdomaren är med affärslifvet förtrogen. Då emellertid handelsbruken ännu äro stadda i en beständig utveckling, och, på sätt ofvan blif-

vit antydt, för handelstvisters pröfning oftast tarfvas kännedom om jemväl andra ämnen af sådan beskaffenhet, att de falla utom juridikens område, kan den ättslärde domaren icke förutsättas i allmänhet ega de omförmälda särskilda insigter, som för handelstvisters afgörande erfordras, utan han måste i fråga härom påkalla vittnesbörd af dem, som på grund af den kunskap, de genom egen erfarenhet vid yrkesmessgt drifvande af handel förvärfvat, kunna i dessa hänseenden meddela fullständiga och tillförlitliga upplysningar. Sådana upplysningar äro dock oftast ganska svåra, mången gång, i synnerhet i afseende på bestämmande af skadestånd, nästan omöjliga att genom bevisföring åstadkomma; och anskaffande af en sådan bevisning genom sakkunnige män föranleder i allt fall vid handelstvisters afgörande betydlig tidsutdrägt, hvilket, beträffande sådana tvister, är desto mera olämpligt, som det torde vara allmänt erkänt, att dessa tvister, för att icke menligt inverka på den kredit, som är för handeln oundgänglig, och icke genom förstöring af de varor, hvarom tvistas, eller deras fallande i pris vålla oberäkneliga förluster, böra bringas till slut med långt hastigare former och mindre omgångar, än den civila lagskipningen i allmänhet fordrar.

Då det sålunda visat sig af synnerlig vigt, att de domstolar, der handelsaker afgjordes, vore så organiserade, att inom dem förefunnes praktisk kännedom om ärendenas natur, och att lagens tillämpning i afseende på dylika tvister ställdes under mera förenklade, hastigt verkande former, än med hänsyn till andra tvistemål, hafva på en mängd ställen i utlandet blifvit inrättade särskilda handelsdomstolar, hvilka, sammansatta uteslutande eller till större delen af affärsmän, ega att afgöra handels- och sjörättsmål och vid deras behandling icke äro bundna af den civila lagskipningens långsamma rättegångsformer, utan fått för sig stadgad en särskild processordning, åsyftande att genom förenklade föreskrifter i afseende på bevisningen och rättegångsformerna i allmänhet befordra handelstvisters skyndsamma pröfning; och erfarenheten lär hafva ådagalagt, att dessa domstolar, der de finnas, kommit i åtnjutande af stort förtroende och visat sig medföra, förutom de fördelar, som blifvit här ofvan antydda, jemväl till förekommande af orättmätiga rättegångar en förmanlig inverkan, i det affärsmännen lära hysa räddhåga att vid handelsdomstolarne, som bestå af deras egne yrkesbröder, anhängiggöra anspråk eller framställa invändningar af sådan beskaffenhet, att de kunna menligt inverka på deras kommersiela anseende.

Den på senare tider i den europeiska lagstiftningen allmänt antagna grundsats, att det är för ett lands internationela handel af stor betydelse, att de lagar, som derå kunna ega tillämpning, äro i de olika länderna till sina hufvudgrunder med hvarandra öfverensstämmande, har äfven hos oss i sådan måtto gjort sig gällande, att främmande lagstiftning tagits till mönster för

våra vaxel- och konkurslagar. Den stora kommersiella utveckling, som för närvarande inom vårt land försiggår, synes påkalla att våra rättegångsformer, i hvad de hafva på kommersiella tvister afseende, böra undergå sådana förändringar, att de både kunna anses motsvara den inländska handels fordringar på ett skyndsamt och rättvist afgörande af handelstvister och, genom att, såvidt möjligt är, bringas till öfverensstämmelse med den utländska lagstiftningen i ämnet, blifva egnade att hos utlåndingen ingifva det förtroende, som handelsgemenskapen med honom kräfver.

I anledning här af, och då Riksdagen har sig bekant, att utarbetandet af förslag till ny rättegångsordning snart nog torde komma att blifva föremål för lagberedningens verksamhet, föranlåtes Riksdagen i underdånighet anhålla,

det täcktes Kongl. Maj:t, i sammanhang med utarbetandet af förslag till ny rättegångsordning, låta komma under öfvervägande, om och i hvad mån handelsdomstolar må kunna riket införas.

Riksdagen framhårdar etc.

Stockholm den 18 Maj 1875.
